

Grzegorz Tokarz

Polska Rzeczpospolita Ludowa i Libia : przegląd najważniejszych umów i porozumień

Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 3, 27-33

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grzegorz TOKARZ

Uniwersytet Wrocławski, Instytut Studiów Międzynarodowych

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA I LIBIA – PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH UMÓW I POROZUMIĘĆ

W okresie trwania Polski Ludowej, państwo libijskie kilkakrotnie zmieniało swoją oficjalną nazwę, na początku było to Zjednoczone Królestwo Libii (funkcjonowało w latach 1951-1963), następnie Królestwo Libii (obejmujące okres od 1963 do 1969 roku), później Libijska Republika Arabska (trwała ona w latach 1969-1977), ostatecznie i nadal aktualnie państwo to nazywa się Wielka Arabska Libijska Dżamahirija Ludowo-Socjalistyczna. Stosunki dyplomatyczne między obydwooma krajami (na szczeblu ambasad) nawiązano w roku 1963. W poprzednim roku w Libii zaczęło działać Biuro Delegata Ministra Handlu Zagranicznego PRL. W 1975 roku, w stolicy tego państwa (Trypolis) zostaje akredytowany polski ambasador. Odpowiednio, w 1976 roku, w Warszawie, zaczyna działać Ambasada Libii, która w 1980 roku zmienia nazwę na Biuro Ludowe Wielkiej Arabskiej Libijskiej Dżamahiriji Ludowo-Socjalistycznej.¹

Ważnym dokumentem, regulującym pracę Polaków w Libijskiej Republice Arabskiej, była *Umowa o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysłanych przejściowo na obszar drugiego Państwa* (listopad 1975 rok). Wyjaśnia się w niej takie pojęcia jak: ubezpieczenie społeczne, właściwa władza, stały pracownik, państwo wysyłające, państwo zatrudnienia. Podkreśla się, że osobom pracującym w państwie zatrudnienia (Polak w Libii, Libijczyk w PRL) nie przysługują świadczenia tego kraju, które można uzyskać w wyniku ewentualnego wypadku przy pracy, zapadnięciem na różnego rodzaju choroby zawodowe, czy z powodu zaawansowanego wieku. Osoby te podlegają przepisom, które obowiązują w kraju wysyłającym. Przepisom omawianej Umowy nie podlegają pracownicy konsulatów oraz jednostek przedstawicielskich obydwo umawiających się stron. Porozumienie to określa w sposób szczegółowy, w jaki sposób ułatwić współpracę w dziedzinie ubezpieczeń między obydwooma krajami. W tym celu odpowiednie instytucje (polskie i libijskie) powinny wymieniać się informacjami dotyczącymi przepisów o ubezpieczeniach, które obowiązują na ich terytorium. Wspomina się również o pomocy administracyjnej, przy czym powinna mieć ona charakter bezpłatny. Nie należy również zapomnieć o zapewnieniu przez oba państwa środków na realizację powyższej Umowy. W przypadku pojawienia się jakichkolwiek problemów, związanych z wykonywaniem zapisów Umowy, należy odwołać się do Komisji, składającej się z czterech osób, oddelegowanych przez oba państwa (po dwóch przedstawicieli). Ustalono, że *Umowa zawarta jest na milcząco przedłużane okresy pięcioletnie. Może być ona wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron, nie później jednak niż na sześć miesięcy przed*

¹ *Stosunki dyplomatyczne Polski. Informator, T. IV, Afryka i Bliski Wschód 1918-2009*, red. K. Szczepanik, A. Herman-Lukasik, B. Janicka. Warszawa 2010, s. 178

upływem danego roku kalendarzowego; w takim przypadku utraci moc w końcu tego roku.²

Oświadczenie Rządowe z czerwca 1976 roku informuje, że odpowiednia wymiana dokumentów ratyfikujących Umowę miała miejsce 27 maja 1976 roku w Trypolisie. Od tego też czasu zaczęła ona obowiązywać.³

Innym ważnym porozumieniem o charakterze społecznym była *Umowa między obu państwami o ubezpieczeniu społecznym* (grudzień 1985). Jej 9 artykuł podaje określone pojęcia, jak należy je rozumieć (właściwa władza, właściwa instytucja, państwo obywatela, państwo zatrudnienia i pracownik stały). Szczególnie ważne wydaje się zrozumienie tego ostatniego pojęcia, jest to obywatel jednej ze stron wysyłany przez swojego pracodawcę do pracy w państwie będącym drugą stroną porozumienia. Jest on za swoją pracę opłacany przez pracodawcę ze swojej ojczyzny. O ile powyższej kategorii pracowników nie obejmują przepisy kraju przyjmującego w dziedzinie emerytalno – rentowej (są z tego ubezpieczenia wyłączeni), to podlegają odpowiednim regulacjom prawnym z zakresu opieki społecznej i opieki lekarskiej. Jednocześnie w przypadku choroby zasiłki wypłacane są przebywającym na zwolnieniu lekarskim przez pracodawcę. Odnosi się to również do okresu macierzyństwa. Podstawowym warunkiem jest nie pobieranie w tym okresie pensji jak również nie podleganie pod system zasiłków (ubezpieczenie społeczne). Jest przy tym grupa osób, której zapisy powyższej umowy nie obejmują. Są to ludzie pracujący w organizacjach międzynarodowych, konsulatach, przedstawicielstwach dyplomatycznych oraz osoby obsługujące linie lotnicze czy pracujące na statkach (chyba że pracują na wewnętrznych liniach kraju przyjmującego). Przewidziano, że może dojść do nieporozumień w ramach przestrzegania tej Umowy. Z tego też powodu uznano, że należy powołać do życia Komisję, składającą się z czterech osób, połowę miała mianować strona polska, połowę libijska. Jednocześnie wraz z wejściem w życie tejże Umowy traciła swoją ważność Umowa o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysłanych przejściowo na obszar drugiego Państwa z listopada 1975 roku. Umowę podpisali ze strony polskiej Stanisław Gębala, pełniący funkcję Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, z libijskiej zaś Ibrahim al Faghil Hasan, Sekretarz Głównego Komitetu Ludowego do Spraw Zabezpieczenia Społecznego. Ustalono, iż porozumienie to obowiązywać ma trzy lata, można było wypowiedzieć umowę na trzy miesiące przed końcem jej trwania (notyfikacja), jeśli nie podejmie się powyższych kroków, jej obowiązywanie zostaje przedłużone o rok. Ustalono, że wejdzie w życie w pierwszym dniu miesiąca, kiedy już nastąpi wymiana odpowiednich dokumentów. Rada Państwa 13 lutego 1986 roku uznała, że powyższa Umowa ma charakter obowiązujący.⁴

² *Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Libijskiej Republiki Arabskiej o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysłanych przejściowo na obszar drugiego Państwa, podpisana w Warszawie dnia 7 listopada 1975 r.*, „Dziennik Ustaw” 1976, nr 26, poz. 151

³ *Oświadczenie Rządowe z dnia 22 czerwca 1976 roku w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Libijskiej Republiki Arabskiej o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysłanych przejściowo na obszar drugiego państwa, podpisanej w Warszawie dnia 7 listopada 1975 r.*, „Dziennik Ustaw” 1976, nr 26, poz. 172

⁴ *Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną o ubezpieczeniu społecznym podpisana w Trypolisie dnia 2 grudnia 1985 r.*, „Dziennik Ustaw” 1987, nr 13, poz. 78

Kwestie związane z pracą Polaków w Libii regulowało *Porozumienie o współpracy w dziedzinie zatrudnienia i warunków pracy obywateli polskich zatrudnionych na terytorium Libijskiej Arabskiej Dżamahiriji Ludowo-Socjalistycznej*. Podpisano ją 12 czerwca 1980 roku, ciekawą sprawą jest to, że jej treść nie została opublikowana. W powyższym porozumieniu ustalano kryteria, jakie musi spełniać osoba, która chciałaby podjąć zatrudnienie w Libii. Jest to odpowiedni limit wiekowy (ukończone 20 lat), kandydat przedstawić powinien dyplom właściwej szkoły, zaświadczenia o jego umiejętnościach. Dostarczyć świadectwo o dobrym stanie zdrowia oraz iż nie był w przeszłości karany. Innym ważnym kryterium była znajomość języka angielskiego. Zauważyć należy, iż porozumienie to nie regulowało limitu osób, które mogą pracować w państwie libijskim.⁵

Stosunki, przede wszystkim o charakterze gospodarczym między dwoma państwami nasiliły się w latach siedemdziesiątych, kiedy to bardzo wielu Polaków wyjeżdżało do pracy w Libii. Relacje te były opłacalne dla obu państw, pamiętać należało, że Libia nie posiadała wielu fachowców, którzy mogliby modernizować ten kraj. Z tego też względu zatrudnianie wykształconych obywateli europejskich państw socjalistycznych było dla rządzących Libią korzystne. Polska, oprócz tego, iż wzbogacali się jej obywatele, mogła kupować ropę naftową, potrzebną dla rodzimej gospodarki. Polacy wyjeżdżali do pracy w Libii dzięki centralom handlu zagranicznego, takim jak Budimeks, Dromeks, Elektrim czy Polservis. Wspomnieć w tym kontekście należy, że pracownicy Dromeksu zbudowali w Libii drogi o długości około 4 tys. km. Dzięki Budimeksowi w kraju tym pojawiło się półtora tysiąca gospodarstw.⁶

Ważnym porozumieniem była *Umowa o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, handlowych, rodzinnych i karnych* (grudzień 1985). Miejscem jej podpisania była stolica państwa libijskiego – Trypolis, w imieniu strony polskiej podpisał ją ówczesny Minister Spraw Zagranicznych, Marian Orzechowski, odpowiednio osobą, która złożyła właściwy podpis i reprezentowała rząd libijski był Sekretarz Komitetu Ludowego Biura Łączności z Zagranicą Ali Abdussalam al Treiki. Porozumienie to składało się z sześciu rozdziałów, pierwszy z nich obejmuje tzw. Postanowienia ogólne. Zaznacza się w nim, że zarówno Polacy w Libii, jak i Libijczycy w Polsce mogą zwracać się do sądów tych krajów, aby rozwiązać sporne sprawy cywilne, handlowe, rodzinne i karne. Aby ułatwić postępowanie, organy sądownicze obu państw udzielają sobie pomocy prawnej, przez co należy rozumieć doręczanie różnych dokumentów, przesłuchiwanie świadków, korzystanie z pomocy biegłych. Tylko w dwóch przypadkach jedna ze stron może odmówić udzielenia pomocy prawnej, po pierwsze, kiedy takowe wsparcie zagrozić może suwerenności i bezpieczeństwu państwu, które ma udzielić pomocy, po drugie jeśli udzielenie pomocy prawnej wiązałoby się z działaniami, które stoją w sprzeczności z podstawowymi prawami strony wezwanej. W rozdziale drugim powyższej Ustawy reguluje się kwestie związane ze zwolnieniami od kosztów oraz różne ułatwienia procesowe. Przez ułatwienia procesowe należy w tym kontekście rozumieć zwolnienia od: opłat skarbowych,

⁵ *Zatrudnienie obywateli polskich za granicą*, broszura Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie, b.r.w.

⁶ J. Winięcki, *U Kowalskiego na pustyni*, „Polityka”, 2007, nr 44, s. 57-59, por. *Elektrim. O firmie*, <http://www.elektrim.pl/>, *Budimex. Wczoraj i dziś*, <http://www.budimex.pl/>

kosztów sądowych i administracyjnych dotyczących określonej sprawy, rezygnację z opłat za ogłoszenie (jeśli takowe jest przewidywane). Ważnym punktem jest możliwość bezpłatnego zastępstwa procesowego. Podkreślić przy tym należy, że osoba, która pragnie skorzystać z ułatwień procesowych w obcym państwie, może wcześniej wystąpić z odpowiednim wnioskiem w tej sprawie do rodzimych, właściwych organów. Te pełnić będą rolę swoistego rodzaju pośrednika. W rozdziale trzecim opisano kwestie związane z zabezpieczeniem właściwych dokumentów, którymi posługiwać się mogą obywatele danego kraju w sądach państwa drugiego. I tak bezpłatnie przesyła się takie dokumenty jak odpisy aktów stanu cywilnego (urodzenia, zgonu, małżeństwa), przy czym wysyłane są one pocztą dyplomatyczną. Dokumenty, wydane przez jedną ze stron Umowy, nie podlegają legalizacji w kraju drugiej strony. W rozdziale IV, poświęconym sprawom spadkowym i testamentom podkreśla się, że obowiązujący charakter ma prawo kraju, którego obywatelstwo posiadał w chwili śmierci zostawiający swoją ostatnią wolę. Najbardziej rozbudowany, co wydaje się być zrozumiałe, jest rozdział piętnasty, omawiający pomoc prawną w sprawach karnych. Pośrednikami we współpracy w tej dziedzinie są ze strony polskiej: Ministerstwo Sprawiedliwości lub Prokuratura Generalna PRL, a libijskiej: Sekretariat Sprawiedliwości Libijskiej Arabskiej Dżamahiriji Ludowo-Socjalistycznej. Polska uzgodniła z Libią, iż będzie wydawać jej osoby, które są oskarżone czy to o przestępstwa (postępowanie karne) lub też zostały skazane prawomocnym wyrokiem przez sąd libijski. Taki sam zapis, na zasadzie wzajemności, dotyczy również odpowiednio Polaka, który znalazł się w państwie libijskim. Przy czym warunkiem wydania jest fakt, że określona osoba została skazana na karę więzienia powyżej jednego roku, lub też popełniła przestępstwo, które jest zagrożone podobną karą. Istnieją jednak odstępstwa od porozumienia w sprawie wydania danej osoby. Ma to miejsce w następujących okolicznościach: po pierwsze, osoba, której żąda się wydania, posiada obywatelstwo kraju, do którego taki wniosek się kieruje. Po drugie, przestępstwo popełniono na obszarze państwa wezwanego do wydania, po trzecie z powodu przedawnienia, po czwarte jeśli przeciwko określonej osobie w kraju w którym przebywa toczy się sprawa karna w tej samej sprawie (lub też wydano już wyrok). W przypadku kiedy osoba, której wydania się żąda, odbywa karę więzienia w kraju wezwanym, wtedy odracza się wydanie do czasu, kiedy kara się skończy (podobnie się ma rzecz w przypadku procesu karnego). Jednak istnieje możliwość, że osoba ta może być wydana czasowo, może to mieć miejsce w przypadku, jeśli istnieje zagrożenie przedawnienia przestępstwa, popełnionego w kraju domagającym się wydania. W powyższym rozdziale omawia się także kwestie związane z procedurami administracyjnymi i biurokratycznymi, jakie powinny zostać zachowane w całym procesie wydania danej osoby. W rozdziale ostatnim stwierdza się, że Umowa obowiązuje na czas nieokreślony, przy czym wypowiedzieć ją można za pomocą notyfikacji, po sześciu miesiącach od tej ostatniej, przestaje obowiązywać.⁷

⁷ *Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo Socjalistyczną o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, handlowych, rodzinnych i karnych, podpisana w Trypolisie dnia 2 grudnia 1985 r.* „Dziennik Ustaw” 1987, nr 13, poz. 80

Odpowiednie *Oświadczenie Rządowe w sprawie wymiany dokumentów*, dzięki czemu Umowa mogła wejść w życie ukazało się 5 marca 1987 roku, przy czym zaczęła obowiązywać od trzeciego dnia tegoż miesiąca i roku.⁸

Szczególnie interesującym porozumieniem jest *Umowa o współpracy kulturalnej i naukowej* (październik 1976). Stwierdza się w niej, że obie strony będą rozwijać współpracę w takich dziedzinach jak sport, nauka, oświata, sztuka, medycyna i służba zdrowia. Chcąc, aby te relacje ulegały wzmocnieniu należy wspierać wymianę kadry naukowej specjalistycznej czy studentów. Polska powinna wysyłać do Libii (i odwrotnie) zespoły artystyczne, ludowe, różnego rodzaju delegacje kulturalne. Nie należy zapominać o imprezach kulturalnych, które przybliżyłyby do siebie społeczności obu krajów. W powyższej Umowie wspomina się również o potrzebie wymiany książek, materiałów naukowych, tworzeniu na uczelniach wyższych w Polsce stypendiów czy staży dla Libijczyków i Polaków w Libii. Interesujący wydaje się zapis, że oba kraje będą zwracać uwagę, aby w podręcznikach, z jakich uczą się Polacy i Libijczycy, podane były obiektywne, prawdziwe dane o historii, geografii i społeczeństwie obu państw. W przypadku współpracy naukowej, każda ze stron stwierdziła, że umożliwi korzystanie naukowcom polskim w Libii (i libijskim w Polsce) z bibliotek, muzeów, archiwów i wykopalisk archeologicznych. W powyższej Umowie zauważa się także potrzebę współpracy w dziedzinie radia, telewizji, prasy oraz produkcji filmowej. W przypadku literatury oba państwa uznały potrzebę tłumaczenia i wydawania dzieł swoich najwybitniejszych pisarzy. Ustalono, że Umowa ta powinna obowiązywać przez pięć lat. Jeśli nie zostanie wypowiedziana (sześć miesięcy przed upływem czasu jej trwania) wtedy zostaje przedłużona na następne pięć lat. Porozumienie to w imieniu państwa polskiego podpisał Eugeniusz Kułaga pełniący funkcję Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, ze strony libijskiej podpisał Ahmed Al-Atrash, również pełniący funkcję Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Libii.⁹

Umowa ta weszła w życie 10 listopada 1977 roku, w tym samym dniu doszło do wymiany odpowiednich dokumentów ratyfikacyjnych. *Oświadczenie Rządowe* w tej sprawie zostało wydane 11 listopada 1977 roku.¹⁰

Jednym z ważniejszych porozumień między obydwojma państwami była *Konwencja Konsularna* z czerwca 1982 roku, podpisaną ją w Trypolisie. Składała się ona z pięciu części, w pierwszej, zatytułowanej Definicje, wyjaśnia się takie pojęcia jak: urząd konsularny, okręg konsularny, kierownik urzędu konsularnego, urzędnik konsularny, pracownik konsularny, członkowie urzędu konsularnego, członek personelu prywatnego, członek rodziny, pomieszczenia konsularne, archiwa urzędu konsularnego, korespondencja urzędowa, statek państwa

⁸ *Oświadczenie Rządowe z dnia 5 marca 1987 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludową Socjalistyczną o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, handlowych, rodzinnych i karnych, podpisanej w Trypolisie dnia 2 grudnia 1985 r.* „Dziennik Ustaw” 1987, nr 13, poz. 81

⁹ *Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Arabskiej Republiki Libijskiej o współpracy kulturalnej i naukowej podpisana w Trypolisie dnia 27 października 1976 r.* „Dziennik Ustaw” 1977, nr 36, poz. 155

¹⁰ *Oświadczenie rządowe z dnia 11 listopada 1977 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy między rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Arabskiej Republiki Libijskiej o współpracy kulturalnej i naukowej, podpisanej w Trypolisie dnia 27 października 1976 r.* „Dziennik Ustaw” 1977, nr 36, poz. 156

wysyłającego, statek powietrzny państwa wysyłającego. Część druga dotyczy szczegółów związanych z ustanawianiem konsulatów i mianowaniem jego pracowników. Stwierdza się w niej między innymi, że urzędnikiem tej jednostki może być tylko osoba, która nie ma prawa pobytu stałego w państwie, w którym ma pracować. Musi posiadać obywatelstwo strony wysyłającej oraz nie może prowadzić działalności zarobkowej w kraju, do którego została wysłana. Kwestie związane z umiejscowieniem konsulatu, jak również zasięg jego działania ustalają obydwie strony powyższej Konwencji. W części trzeciej w sposób szczegółowy opisuje się różnego rodzaju ułatwienia, przywileje i immunitety, które dotyczą pracowników konsulatu. Wśród ważniejszych artykułów na uwagę zasługuje zapis, że urzędnicy konsularni nie podlegają jurysdykcji karnej, cywilnej i administracyjnej państwa, w którym pełnią swoją misję. Podkreślić jednak należy, że powyższy zapis odnosi się do tych działań, które związane są z ich misją. Jeśli jednak popełnią przestępstwo, które jest zagrożone karą pięciu lub więcej lat, stosuje się do nich procedury prawne obowiązujące w kraju, w którym pracują. Członkowie urzędu konsularnego nie podlegają podatkom i opłatom, jakie obowiązują w państwie przyjmującym. Istnieją jednak wyjątki, są wśród nich podatki pośrednie, podatki od nieruchomości, które mają charakter prywatny, podatki spadkowe, podatki od dochodów prywatnych. W tym kontekście wymienić również należy opłaty za usługi hipoteczne, sądowe i skarbowe.

W części piątej opisuje się, jakie funkcje powinien spełniać urząd konsularny. Już na samym początku stwierdza się, że jego zadaniem jest popieranie wzajemnych kontaktów ekonomicznych, handlowych kulturalnych, naukowych i turystycznych. W następnych paragrafach (artykuł 33-38, 40, 44, 46-47) w sposób szczegółowy opisuje się kompetencje urzędnika konsularnego, do czego ma prawo i jak dbać o dobre relacje między dwoma umawiającymi się państwami. W ostatniej, piątej części poświęconej postanowieniom ogólnym i końcowym stwierdza się między innymi, że powyższa Konwencja obowiązywać ma pięć lat, jeśli nie zostanie wypowiedziana (sześć miesięcy przed końcem jej obowiązywania), jej trwanie zostaje przedłużone o następne pięć lat. W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Konwencję tę podpisał Dyrektor Departamentu Konsularnego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Stanisław Pichla, stroną libijską p.o. Dyrektora Departamentu Spraw Cywilnych w Biurze Ludowym do Spraw Łączności z Zagranicą.¹¹

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych miała miejsce w Warszawie 2 września 1985 roku, w tym samym dniu weszła również w życie.¹²

Opisane wyżej Umowy czy Porozumienia nie wyczerpują wszystkich, jakie zawarły ze sobą obydwa kraje. W tym kontekście wymienić można *Umowę o współpracy w dziedzinie radia i telewizji między Komitetem ds. Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja” oraz Ludowo Rewolucyjnym Radiem i Telewizją Libii z kwietnia 1975 roku, Umowę o regularnej komunikacji lotniczej między oraz poza*

¹¹ *Konwencja Konsularna między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną podpisana w Trypolisie dnia 16 czerwca 1982 r.*, „Dziennik Ustaw” 1985, nr 60, poz. 307

¹² *Oświadczenie rządowe z dnia 27 września 1985 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji konsularnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną, podpisanej w Trypolisie dnia 16 czerwca 1982 r.*, „Dziennik Ustaw” 1985, nr 60, poz. 308.

ich odnośne terytoria z października 1976 roku, Porozumienie w sprawie współpracy w dziedzinie finansowo – bankowej z lipca 1978 roku, Porozumienie między NBP a Centralnym Bankiem Libii w sprawie zasad i warunków regulujących dostawę 1 mln. ton ropy naftowej do Polski ze stycznia 1981 roku czy też Porozumienie o wzajemnym uznawaniu studiów, świadectw, dyplomów i stopni naukowych z września 1987 roku.¹³

Zauważyć należy, że dobre relacje między obu krajami po 1989 roku zaczęły się pogarszać. Można powiedzieć, iż mieliśmy do czynienia z procesem likwidacji dobrych i mających duże widoki na przyszłość współpracy. Niewątpliwie wiąże się to z wyborami geopolitycznymi, na jakie zdecydowali się rządzący III Rzeczpospolitą. Jednak z biegiem lat okazuje się, że rezygnacja z dalszego rozwijania kontaktów między Libią a Polską była poważnym błędem.

Streszczenie

Artykuł dotyczy najważniejszych umów, jakie podpisały między sobą Polska Rzeczpospolita Ludowa i państwo libijskie. Autor skupił się przede wszystkim na porozumieniach o charakterze gospodarczym, które regulowały sprawy wzajemnych kontaktów ekonomicznych oraz możliwości pracy obywateli polskich w tym kraju Północnej Afryki. Opisał również umowy dotyczące spraw ubezpieczeniowych. W artykule tym wspomniano, że modernizacja Libii odbywała się przy dużej pomocy polskich specjalistów, którzy budowali tam drogi i domy mieszkalne.

Summary

This article applies to most contracts that signed each other Polish People's Republic and the Libyan State. The author focuses primarily on economic agreements that regulate matters of mutual economic relations and opportunities for Polish citizens working in the North African country. He also described the agreements relating to insurance matters. The article mentioned that the modernization of Libya took place with great help of Polish specialists, who built the road there, and houses.

¹³ *Stosunki dyplomatyczne Polski. Informator, T. IV, Afryka i Bliski Wschód 1918-2009*, red. K. Szczepanik, A. Herman-Lukasik, B. Janicka, s. 186